

Czy już zmierzchn masonerii?

W przededniu nowych „kawałów” masońskich
Wolnomularstwo zmienia szaty

Masoneria wszechświatowa wkroczyła w okres dla siebie nieprzychylny. Od paru lat spotykają ją różne ciosy. Zaczęło się od prześladowań masonerii we Włoszech. Potem przyszedł przewrót hitlerowski w Niemczech, który poważnie osłabił wpływy masonerii w Niemczech. Ostatnie zaś tygodnie przyniosły zastrzeżenie kursu antymasońskiego we Włoszech, upadek ulubionego pupila masonerii Czechosłowacji, zamknięcie łóż na Słowaczynie nieprzyjemne zapowiedzi w innych krajach. Chcąc poinformować naszych czy-

telników o dalszych losach masonerii zwróciliśmy się do wybitnego znawcy zagadnień masońskich z prośbą o danie nam odpowiedzi na pytanie: czy powyższe fakty świadczą o ostatecznym upadku masonerii.

„JAWNOŚĆ” MASONERII

— „Proszę Pana — brzmiała odpowiedź. Nie wątpliwie ostatnie zdarzenia są bardzo przykre dla wolnomularstwa. Niewątpliwie świadczą o poważnym zmniejszeniu się jego wpływów. Byłoby jed-

nak przesadnym optymizmem widzieć w tych faktach już ostateczny zmierzchn masonerii. Do tego niestety jeszcze bardzo daleko. W ciągu dziesiątków lat masoneria w ogromnej większości krajów europejskich była instytucją niemal całkowicie jawną. Miała urzędowe lokale, listy jej członków były publikowane, masoni przyznawali się jawnie do przynależności do łóż. Nieco inaczej było tylko w krajach, gdzie katolicyzm miał decydujący wpływ na opinię publiczną. Tam zachowywano pewne pozory, ale i tam chodziło tylko o pozory, a masoneria była co najmniej organizacją pół jawną.

NOWY OKRES

Ostatnie wypadki zdają się świadczyć o tym, że ten niezwykle dogodny dla masonerii okres dobiega końca. Jednocześnie zaś traci popularność głoszona przez wolnomularstwo ideologia i niejednokrotnie wolnomularze, aby osiągnąć postawione przez siebie cele, muszą coraz bardziej ukrywać się za parawanem hasła dla siebie nieprzyjemnych.

Byłoby jednak największym błędem, bardzo zresztą dogodnym dla wolnomularstwa uważać, że zakończenie tego okresu jest równoznaczne z końcem masonerii. Istotną metodą działania masonerii jest działanie w ukryciu pod płaszczykiem obcych sobie hasła. Bardzo wygodnie mieć parawan w formie ujawnionych na zewnątrz łóż. Bardzo wygodnie szereg wprost ideologię wolnomularską na ręce masonerii. Bardzo wygodnie mieć parawan, ale również prawdą jest, że nawet bez tych wszystkich ułatwień można

mieć bardzo wielki wpływ na decyzje w sprawach politycznych.

PRZEGRUPOWANIE

Dzisiaj wewnątrz masonerii odbywa się bardzo daleko idące przegrupowanie. Poszukuje się nowych hasła, pod którymi można działać nazewnątrz. Powraca się do dawnych metod, głębszej i ścisłej konspiracji. Może nawet jak zwykle w takich przełomowych dla masonerii okresach myśli się o stworzeniu nowego rytu masońskiego, o jakiejś wewnętrznej rebelii, która ułatwiła działanie w nowych warunkach.

Trzeba się spodziewać w najbliższej przyszłości, że masoneria zacznie się posługiwać hasłami nowego nacjonalizmu, jak to zresztą czyni w Niemczech, gdzie łóż staropruckie przybrało nazwę zakonów chrześcijańskich. Również, zwłaszcza w krajach katolickich będą niewątpliwie próby podziwiania się pod hasła chrześcijańskie. Dlatego — kończy nasz rozmówca — opinia publiczna powinna wykazać zdrową czujność, a zbyt optymistyczny może być

NA TYM WŁAŚNIE POLEGA NASZA WIELKOŚĆ
I CHWAŁA
BY DOKONAĆ WSZYSTKIEGO, CO NAM TYLKO
WSKAZAŁA
MOC WEWNĘTRZNA, NIE DBAJĄC, CO I KIEDY NAS
CZEKA.
Adam Asnyk.

Atak premiera Składkowskiego na Stronnictwo Narodowe

Wczoraj na zebraniu przedwyborczym w Kaliszu kandydat na posła z tamtego okręgu wygłosił dłuższą mowę kandydacką.

Po dość obszernym wstępie obfitującym w momenty tak właściwe przemówieniom pana premiera i omówieniu sytuacji politycznej, mówca zachęcał i nawoływał zebranych do uczestniczenia w nadchodzących wyborach parlamentarnych.

Przeciwstawiając się stanowisku opozycji, zwalczającej wybory parlamentarne, p. premier zaatakował w niesłychanie ostrych słowach Stronnictwo Narodowe.

Natomiast o bojkocie wyborów parlamentarnych zastosowuje taktykę przez Stronnictwo Ludowe mówca tylko wspomniał, nie wysuwając jednak żadnych zarzutów przeciwko temu stronnictwu.

Trudności w rokowańach handlowych Anglii z Ameryką

LONDYN, 23. 10. Według dyplomatycznego korespondenta Reutera, anglo - amerykańskie rokowania o nowy traktat handlowy, które — jak wiadomo — ciągną się już od dłuższego czasu, napotkały ostatnio na bardzo poważne trudności. Z jednej strony bowiem Anglia domaga się wydatnych obniżek amerykańskich stawek celnych od importu szeregu wyrobów brytyjskich, na co strona amerykańska nie chce się zgodzić z uwagi

na interesy przemysłu krajowego. Z drugiej strony — Stany Zjednoczone domagają się uprzywilejowanego traktowania importu samochodów amerykańskich na rynku angielskim, na co z kolei nie chce się zgodzić W. Brytania, podnosząc, że kłauzula największego uprzywilejowania, na której ma się opierać traktat, umożliwiłaby analogicznie ułatwiony przywóz do Anglii samochodów np. niemieckich.

Usunięcia żydów z życia gospodarczego i kulturalnego domaga się prasa rumuńska

BUKARESZT, 23. 10. Pismo „Idea Nationala” domaga się za ostrzeżenia akcji antyżydowskiej

w życiu gospodarczym. Pismo żąda też wykluczenia żydów z „towarzystwa pisarzy rumuńskich”.

Wyzysk włościan w Sowietach Kierownicy kolektywów — defraudanci

MOSKWA, 23. 10. Wyzysk włościan w Sowietach przybrał tak drastyczne formy, że sprawą tą musiała się zająć prasa sowiecka.

Dzisiejsza „Prawda” w artykule wstępnie stwierdza z całą otwartością, że większość kolektywów rolnych od roku już nie wypłaca zarobków chłopom, pracującym w kolektywach rolnych. Czynkowie kolektywów rolnych wskutek tego znajdują się w ciężkich warunkach materialnych. Miliony rubli przeznaczonych na opłatę pracy włościan skier, przetrzymywane są przez administrację kolektywów rolnych i używane na zupełnie inne cele oraz po prostu przywłaszczane przez czerwonych dyrektorów gospodarstw kolektywnych.

Częste są wypadki — pisze „Prawda” — że do Moskwy przyjeżdżają kierownicy kolektywów rolnych mając wiele pieniędzy, które wydają na własne potrzeby. Nadużycia i defraudacje są zjawiskiem codziennym. Pismo domaga się radykalnej zmiany stosunków w kolektywach rolnych i przerzucenia odpowiedzialności za biedę chłopską na żywoły opozycyjne, które rzekomo wywołały rozkład wewnętrzny w kolektywach rolnych.

Sensacyjne aresztowania Komisarza Oświaty w Z. S. R. R.

MOSKWA, 23. 10. Aresztowano tu osobistego sekretarza komisarza oświaty — Kuglarowa, a także kierowników departamentów szkół powszechnych — Kowanowa i oświaty przedszkolnej — Kriżanńskiego. Aresztowanym śledztwo zarzuca „szkodnictwo” w dziedzinie wydawnictw podręczników szkolnych, naduży-

cia przy wydawaniu dyplomów i opinii nauczycielskich oraz spowodowanie fatalnego zamętu w pracach szkół i przedszkoli.

Aresztowanie najbliższych współpracowników komisarza Tiurkina, uważają w Moskwie jako zapowiedź usunięcia ze stanowiska komisarza oświaty — samego Tiurkina.

Wojska chińskie uciekają Zamarło życie w Hankou Wielkie manifestacje w Tokio

TOKIO, 23. 10. Wiadomość o całkowitym zajęciu Kantonu została ogłoszona w całej Japonii przez radio oraz ryk syren okrętowych i fabrycznych. Niezwłocznie uformowały się żywiołowe manifestacje, które przebiegły przez ulice miasta pomimo niepogody i zakazu władz rządzenia wszelkiego rodzaju manifestacji. Wszystkie miasta są bogato przybrane flagami i iluminowane.

W manifestacji w Tokio bra-

ły udział stu tysięcy rzesze ludności.

GENERALNY ODWRÓT CHIŃCZYKÓW

TOKIO, 23. 10. Wojska chińskie, jak donosi agencja Domei, rozpoczęły generalny odwrót z Hankau — Kanton oraz drogi, łączącej Yoczuu w północnej części prowincji Honan z Wuciangiem. Wojska japońskie ścigają Chińczyków, przyczem stosują na wielką skalę ataki lotnicze, obrzucając

bombami wycofujące się masy wojsk chińskich. Straty Chińczyków mają być bardzo znaczne.

LUDNOŚĆ OPUŚCIŁA HANKAU

HANKAU, 23. 10. Wobec opuszczenia miasta przez znaczną część ludności, na ulicach życie prawie całkowicie zamarło. Wszystkie sklepy są zamknięte, a ruch uliczny został zredukowany do minimum. Nawet elektrownia przestała działać. Koncesja Francuska otrzymuje światło z elektrowni znajdującej się w koncesji brytyjskiej. W każdej chwili należy oczekiwać, iż zostanie wstrzymana praca wodociągów. Władze francuskie przedsięwzięły odpowiednie środki ostrożności, by zapewnić koncesji dopływ wody i elektryczności.

Z dniem dzisiejszym przestały odchodzić pociągi w kierunku południowym.

TAJEMNICZA KONFERENCJA

TOKIO, 23. 10. Agencja Domei donosi: Według niepotwierdzonych wiadomości prasowych, pochodzących z Hongkongu przybyli tam zupełnie nieoczekiwanie Czan - Kai - Szek w towarzysztwie żony i wiceprzewodniczącego Kuomintangu Wang - Czing - Weia. Odbili oni rzekomo konferencję z brytyjskim ambasadorem Kerrem. Prasa japońska komentując zajęcie Kantonu twierdzi, iż stanowi ono ostateczny cios dla rządu Czan - Kai - Szeka.

W rocznicę bitwy pod Izerą

BRUKSELA, 23. 10. Król Leopold, który powrócił dzisiaj rano z Londynu, dokonał przeglądu organizacji b. kombatanów z okazji 24-iej rocznicy bitwy pod Izerą.

Kemal Atatürk powraca do zdrowia

ANKARA, 23. 10. W stanie zdrowia prezydenta Kemala Atatürka nastąpiła tak znaczna poprawa, iż dalsze biuletyny lekarskie nie będą już ogłaszane. Wszystkie niepokojące objawy i wszelkie tygodnie całkowicie ustąpiły. Chory wszedł już w okres rekonwalescencji.

Zatonięcie holownika francuskiego

BOULOGNE SUR MER, 23. 10. Holownik francuski „Morinie”, który zderzył się z parowcem angielskim „Natra”, został tak poważnie uszkodzony, iż prawie niezłocznie po zerzeniu zatonał. Palacz holownika został zabity, 4 ludzi załogi, których udało się uratować, przewieziono do szpitala z silnym zapaleniem płuc z powodu zbyt długo przebywania w wodzie o bardzo niskiej temperaturze.

W PEŁPNI
zaprenumerować „AFC” można
u p. Nadolnego,
ul. Bronisława Piętkowskiego
(Kłock Gazetowy).

Nowa droga

W ostatnich czasach obserwujemy doniosłe zjawisko: zaczynają powstawać uniwersytety światopoglądu narodowego i katolickiego. Osmatniony dotąd Uniwersytet wiejski Tow. Czytelników Ludowych w Dalkach, zyskuje bratnie placówki. W miesiąc bieżącym poświęcono nowy Uniwersytet wiejski TCL w Bolszewie pod Wejherowem i od listopada rozpocznie się tam 5-miesięczny kurs męski dla młodzieży od 18 do 25 lat, stwarzając kadry nowych działaczy wiejskich. W listopadzie ma nastąpić uroczyste otwarcie Katolickiego Uniwersytetu Wiejskiego w Proboszczewicach pod Płockiem.

Te fakty zdają się świadczyć o tym, że w zdrowo my-

ślącym społeczeństwie dokonuje się przemiana stanowiąca w sprawie wychowania młodzieży wiejskiej. Doład wdziliśmy tylko krytykę tych, którzy na wsi pracowali służąc mniej lub więcej wyraźnie światopoglądowi materialistycznemu. Cokolwiek można powiedzieć o wielu działaczach Uniwersytetów Ludowych w Polsce, byli to ludzie pracujący naprawdę z poświęceniem dla wsi aczkolwiek w imię fałszywych hasła. Ludzie, krytykowani w szeregu publikacji np. katolickich, zajmowali się pozytywną pracą wiejską, poświęcając całe życie tej pracy nieraz w bardzo ciężkich warunkach osobistych. Ludzie krytykujący siedzieli z dala od tężna wsi tworzącej.

Dzisiaj zdaje się będzie ina-

czej, Uniwersytet Ludowy typu duńskiego, który wychowywał duńskich robotników i chłopów, jest placówką niepartyjną, ale światopoglądową. Nie krępuje słuchacza szkolarskimi metodami, lecz pobudza do inicjatywy i samodzielnego myślenia. Ale to pobudzenie może iść w różnym kierunku, zależnie od opieki kształtującej t. j. od kierownika: albo po linii światopoglądu marksistowskiego, albo też po linii światopoglądu narodowego. Jeżeli nowe Uniwersytety, o których mówimy zdobędą się na pracę szeroko pojętą i nie zamkną w ramach grupowopartyjnych, wychowanie dla łączy wiejskich wejdzie na nowe tory. Szeregi pozytywnych działaczy katolickich i narodowych ulegną poważne

mu wzmocnieniu.

Grundtwig rzucając ideę Uniwersytetów Ludowych w Danii myślał o wychowaniu całego narodu chłopskiego i po latach rzeczywiście ten cel stał w dużej mierze osiągnięty. Jeżeli nowe Uniwersytety Ludowe w Polsce pójdą właściwą drogą i u nas powinno nastąpić szybko podniesienie poczucia narodowego i kultury narodowej na wsi.

Przez przewodników Uniwersytetów wiejskich, którzy wejdą na nowe drogi, wieś zdecydowanym krokiem pójdzie po należne jej miejsce w życiu narodu, kulturalną i polityczną.

Jest to jedna droga do odrodzenia Narodu.

T. P.